

## NEKI ASPEKTI POZADINSKOG OBEZBEĐENJA U RATU U JUŽNOM VIJETNAMU

Rat u Južnom Vijetnamu ukazuje na probleme i pruža korisna iskustva u pogledu pozadinskog obezbeđenja zaraćenih strana. Ujedno dokazuje nemoć tehnički i ekonomski superiornijeg protivnika da rat reši u svoju korist. Problemi u oblasti pozadinskog obezbeđenja su svakako samo jedan od uzroka dosadašnjeg neuspeha američkih snaga. Agresor i njegovi saveznici sukobljavaju se sa teškoćama koje proizlaze iz karaktera rata, neadekvatnih strategijskih koncepcija u odnosu na vijetnamsko ratište, udaljenosti jedinica od centara za snabdevanje i baza, itd. Američka koncepcija vođenja ovog rata oslanja se, prvenstveno, na snagu vatre i pokret najsavremenijih borbenih sredstava (aviona, helikoptera, tenkova, brodova itd.), što zahteva izuzetna naprezanja u materijalnom i tehničkom obezbeđenju jedinica.<sup>1</sup>

Osim toga, američki vojnik, koji je naviknut na visok standard, veoma teško podnosi klimu i uslove vijetnamskog ratišta, što sve povećava probleme njegovog snabdevanja i obezbeđenja svim potrebama za život i borbu. Treba istaći da se u Južnom Vijetnamu sada nalazi oko 1.400.000 vojnika (SAD i njihovih saveznika) koje treba obezbeđivati raznim borbenim i drugim potrebama na udaljenosti od oko 15.000 km od SAD, što je teško i za američku ekonomiju i njihove mogućnosti transporta.

Amerikanci postaju sve osetljiviji i na gubitke u materijalnim sredstvima, jer im snage FNO sve češće napadaju baze, aerodrome, skladišta municije i goriva, itd. Zbog toga su primorani da skladišta, pa i aerodrome, izgrađuju pod zemljom, što znatno povećava troškove. Uz to, slaba komunikacijska mreža i permanentna kontrola jedinica FNO nad gotovo 90% komunikacija upućuje američke snage na vazdušni transport, što stvara niz teškoća pozadinskom obezbeđenju jedinica na položaju.

---

<sup>1</sup> Prema američkim izvorima, mesečni utrošak raznog materijala i drugih potreba za vođenje borbe penje se na 100 do 110 hiljada tona. Potrošnja goriva je naročito velika. Za potrebe američkih oružanih snaga, posebno avijacije, u Južni Vijetnam se mesečno dovozi oko 500 hiljada tona goriva.

U skladu sa eskalacijom snaga povećavaju se i količine materijalnih sredstava, jer je njihova potrošnja sve veća. U toku perioda septembar—novembar 1966. godine prosečan utrošak municije iznosio je oko milion artiljerijskih granata, 1,8 miliona minobacačkih mina, 56.000 tona raznih vrsta avionske municije, 100 miliona pušanih i mitraljeskih metaka, preko 36.000 granata za ratne brodove, itd. To je četiri puta više nego u mesecima najintenzivnijih borbi u korejskom ratu.

Konačno, strategijsko-operativni razvoj američkih glavnih grupacija i rastresitost taktičkih jedinica po celokupnom ratištu nepovoljno utiču na organizaciju snabdevanja. Amerikanci su, naime, svoje glavne snage razvili u dve grupacije (udaljene na stotine kilometara jednu od druge): na severnu — za dejstva u zoni demarkacione linije prema Severnom Vijetnamu, i južnu — u širem rejonu Sajgona (u deli reke Mekong). Taktika oslobodilačkih snaga razvukla je američke jedinice po celoj teritoriji, tako da je operativna osnovica gotovo ceo Južni Vijetnam.

Mada se suočavaju sa mnogim teškoćama, svi elementi pozadine jedinica FNO uspešno funkcionišu. Teškoće su, pre svega, u obezbeđenju potrebnim količinama i pravovremenom doturu borbenih potreba (većih količina artiljerijske municije) u pojedine rejone, u transportovanju ratnog materijala, evakuaciji i zbrinjavanju ranjenika, itd. Svoje potrebe u naoružanju, municiji i drugoj vojnoj opremi snage FNO podmiruju na više načina: prvenstveno iz ratnog plena, zatim iz sopstvene proizvodnje, kao i na osnovu pomoći izvana. Rukovodstvo FNO je pošlo od toga da se mora pripremiti za dugo ratovanje i da se jedino osloncem na sopstvene snage može efikasno suprotstaviti agresoru. Zbog toga je čitav narod podeljen na „grupe po zaduženju” za dugi narodnooslobodilački rat. Taj faktor totalnog učešća naroda u oružanoj borbi naročito dolazi do izražaja u pozadinskom obezbeđenju jedinica FNO i materijalnom zbrinjavanju samog naroda koji je neposredno uključen u oružanu borbu.

Oslobodilački rat naroda Južnog Vijetnama ukazao je na mnoge prednosti njegove strategije u odnosu na agresorovu, naročito u pogledu pozadinskog obezbeđenja. Borci FNO su skromni u zahtevima, osim oružja i municije gotovo ništa ne nose sa sobom; sve ostalo dobijaju od svog naroda.

U snabdevanju jedinica FNO koriste se velika iskustva koje je stekao hrabri vijetnamski narod u borbi sa stranim imperijalističkim silama.<sup>2</sup>

#### SNABDEVANJE JEDINICA FNO BORBENIM POTREBAMA

Naoružanje i oprema oružanih snaga FNO su veoma raznovrsni — od luka, strele i drugih primitivnih sredstava koje izrađuju sami borci, zastarelog oružja francuskog, britanskog, nemačkog, japanskog i drugog porekla, do najsavremenijeg pešadijskog naoružanja američkog, sovjetskog i kineskog. Regularne jedinice FNO su veoma dobro naoružane i njihova vatrena moć u streljačkom naoružanju nimalo ne zaostaje za sličnim naoružanjem američkih trupa. U pogledu upotrebe — efikasnosti minobacačke (raketne) artiljerijske vatre čak su i u prednosti. Efikasnost bliske vatre i kvalitet naoružanja snaga FNO često ističu i američki komandanti, što je, po

<sup>2</sup> U bici za Dijen Bijen Fu oko 80.000 ljudi, žena i dece je danonoćno prebacivalo raznovrstan materijal, municiju i hranu borcima na položaju. U povratku, odnosili su ranjenike koje su sklanjali u prva prihvatilišta ili udaljene bolnice. Sve su to činili na biciklima, čamcima, kajacima i pešice.



njihovom mišljenju, rezultat izvanredne uvežbanosti, veštog korišćenja zemljišta i smelih i originalnih taktičkih postupaka jedinica FNO (zaseda, prepada, iznenađenja, lukavstava, itd.)

U snabdevanju oružjem, municijom i ostalim borbenim potrebama, oružane snage FNO koriste nekoliko izvora: ratni plen, sopstvenu proizvodnju, pomoć sa strane, kao i trofeje iz ranijih ratova.

Osnovni izvor snabdevanja (prvenstveno regularnih jedinica) predstavlja ratni plen. Jedinice FNO često preduzimaju akcije samo radi zaplene oružja i municije. Takve akcije su naročito uspešne protivu snaga sajgonskog režima (koje su, tako reći, isključivo naoružane američkim oružjem), jer jedinicama FNO pružaju slab otpor. Sem toga, masovna dezerterstva iz vladinih jedinica (oko 100 hiljada godišnje) su, takođe, jedan od načina snabdevanja jedinica FNO američkim oružjem i opremom. „Naši glavni arsenali nalaze se u Sjedinjenim Američkim Državama. Snabdevanje naših snaga zavisi od njihovih kamiona, helikoptera i padobrana...” — kažu rukovodioci FNO. Strani dopisnici podvlače da su jedinice FNO sada pretežno naoružane američkim oružjem.

Treba istaći i to da SAD prenaglašavaju značaj infiltracije i snabdevanja jedinica FNO oružjem iz Severnog Vijetnama. Očito je da to čine zbog toga da bi opravdale svoju agresiju prema toj zemlji. Da ne raspolaze svestranom podrškom naroda, oslobodilački pokret u Južnom Vijetnamu teško bi se mogao održati samo na osnovu pomoći sa strane. Sem toga, ni jedan komandant ne može računati na uspeh u borbi u kojoj bi se njegove jedinice oslanjale samo na dotur oružja (naročito municije) na takav način.<sup>3</sup>

Drugi izvor snabdevanja su dobro skrivene radionice i fabrike oružja na oslobođenoj teritoriji (u džungli). U tim radionicama (fabrikama), pored pušaka, mitraljeza i drugog lakog pešadijskog naoružanja, izrađuju se i razne vrste mina (protivpešadijske, protivtenkovske, specijalne mine za miniranje železničkih pruga i puteva, za potapanje plovnih objekata, kao i za ojačavanje sopstvenih zemljanih i drvenih prepreka), kao i druga sredstva za miniranje i zadržavanje. Oslobodilačke snage raspolazu čitavim arsenalom raznoraznih prepreka i fortifikacijskih objekata koji su se do sada pokazali veoma efikasnim.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Poznato je da se oružje (municija) iz Severnog Vijetnama može transportovati samo na ledima ljudi kroz džunglu, po strmim i teško prohodnim planinskim stazama, dugim preko 800 km (tzv. Ho Ši Minovom stazom), a koje se stalno nalaze pod snažnim udarima američke avijacije.

<sup>4</sup> Kada je reč o oružju i preprekama koje izrađuju sami borci (kao i seoski kovači i seljaci), naročito u teritorijalnim jedinicama, ovaj rat pruža dragocena iskustva i dokazuje kako su neiscrpne mašta, inventivnost i energija naroda koji je spreman da se bori za svoju slobodu i nezavisnost. U izradi takvih primitivnih borbenih sredstava, a naročito prilikom njihovog korišćenja u džungli, močvarama i bujnoj vegetaciji — uz odgovarajuće taktičke postupke, borci FNO su pravi majstori. Tu su razne zamke sa bambusovim šiljcima, „bogomoljka“ (primitivna puška), „puška sa stotrukrom upotrebom“ (može da se ugradi u motiku ili plug i da koristi svaki metak — bez obzira na kalibar), „ten lua“ (vatrena strela), „baj da“ (velike gromade kamena postavljene, sa odgovarajućim uređajima, na strmim liticama), „čank daj“ (bodljikavi konopac), leteći buzdovan, „kacuše iz džungle“, razne vrste primitivnih bombi, itd.

Poznato je da Vijetnamci svoja sela tako fortifikacijski uređuju i zaštićuju minama i preprekama da su prosto neosvojiva za američke i sajgonske trupe. Takva sela nazivaju „sela otpora”. Ona su povezana podzemnim tunelima i rovovima, a svi prilazi, staze, putevi i objekti su minirani. U Južnom Vijetnamu ima oko 4.500 „sela otpora” a — prema američkim izvorima — za zauzimanje svakog takvog sela treba najmanje jedna američka četa.

Prema američkim podacima, jedinice FNO raspolažu i znatnim količinama oružja primljenog u vidu pomoći izvana. Reč je o oružju sovjetskog i kineskog porekla. Ovo oružje (naročito artiljerijsko, raketno i minobacačko) je dobrodošlo krupnim i operativno sposobnim jedinicama FNO. One ga veoma efikasno koriste prilikom napada — sa većih udaljenja — na američke aerodrome, baze i skladišta.

Korišćenje trofejnog oružja, koga u Južnom Vijetnamu ima mnogo, jer je preko njegove teritorije poslednjih decenija prošlo dosta raznih agresora, predstavlja važan izvor snabdevanja.

Prema podacima, snage FNO koriste čitav mozaik različitih borbenih sredstava. Naročito kada su u pitanju streljačko i automatsko naoružanje, laki i teški minobacači, pt i druga oruđa.

U pogledu snabdevanja jedinice FNO se oslanjaju na svoje prateće komore, malog kapaciteta, s obzirom na to da jedinice moraju biti što pokretljivije. Težište snabdevanja je na tajnim skladištima, raspoređenim i veoma dobro maskiranim po čitavoj teritoriji (oslobođenoj i onoj koju kontroliše neprijatelj). Poznato je da američke snage nastoje da pomoću helikoptera sa detektorima pronađu ta skladišta.

#### SNABDEVANJE JEDINICA FNO INTENDANTSKIM POTREBAMA (HRANOM, ODEĆOM I OBUĆOM)

U snabdevanju osnovnim intendantskim potrebama jedinice FNO se, gotovo isključivo, oslanjaju na sopstvene izvore (narod i radionice).

Prema izveštaju američke agencije za međunarodni razvoj, FNO obezbeđuje dovoljno hrane za vođenje rata u trideset od postojećih četrdeset provincija Južnog Vijetnama. U 37 provincija organi FNO ubiraju takse od zarada, proizvodnje i zemljišta. Na oslobođenoj teritoriji i onoj pod kontrolom FNO (a to je više od 3/5 celokupne teritorije J. Vijetnama) organizovana je planska proizvodnja kojoj je osnovni zadatak snabdevanje jedinica FNO. U područjima gde uspevaju žitarice, naročito pirinač, osnovni izvori ishrane su seoska gazdinstva.

Američke jedinice nastoje da onemoguće snabdevanje jedinica FNO i stoga preduzimaju opsežne akcije na uništavanju žetve, sela i imovine vijetnamskih seljaka. U tim postupcima su nemilosrdni i ne biraju sredstva. Međutim, vijetnamski narod je stekao velika iskustva u sakrivanju svoje imovine. U dobro zaštićenim i dubokim



podzemnim tunelima i skladištima čuva se pirinač, brašno, meso, pa i stoka.

Odeća boraca FNO nije jednoobrazna; uglavnom je izrađena od crne pamučne tkanine (tkane u radionicama i seoskim domaćinstvima), dok na nogama nose sandale od automobilskih guma. Ta obuća im omogućava veoma brzo i lako kretanje po teškom terenu. Kao sirovinu za njih koriste automobilske gume od zaplenjenih američkih automobila i drugih vozila. Materijal za odeću i obuću obezbeđuje se — ilegalnim vezama — iz gradova, a i ratni plen predstavlja važan izvor snabdevanja hranom i odećom. Regularne jedinice (bataljoni i pukovi) raspoložu priručnim radionicama u kojima se popravljaju odeća i obuća.

## SANITETSKO ZBRINJAVANJE SNAGA FNO

Tehnički znatno superiorniji agresor koristi najsavremenija borbena sredstva kako bi ustanicima i narodu J. Vijetnama naneo što veće gubitke. Otuda su naročito veliki gubici među stanovništvom — oko 67% mrtvih i 86% ranjenih Vijetnamaca su deca, žene i starci. Tako, na primer, oni najviše stradaju i od otrova namenjenih uništavanju biljaka koje služe za ishranu ljudi i stoke. Glavni simptomi ovih trovanja su opekotine po koži, poremećaji u disanju i probavnim organima.

Uništavanje letine, voćnjaka, stoke i svega što je potrebno za život, kao i stalna pretnja glađu i sl. predstavljaju, takođe, represivne mere kojima se stanovništvo prisiljava da u ogromnom broju napušta svoja ognjišta, izlažući se veoma teškim uslovima života po močvarama i džunglama, podzemnim skloništima i rovovima, što sve stvara povoljne uslove za pojavu i širenje zaraznih i drugih bolesti.

FNO je i u tako teškim uslovima uspeo da organizuje i razvije efikasno sanitetsko zbrinjavanje u jedinicama i na oslobođenoj teritoriji. Na ovom sektoru došla je do najpotpunijeg izražaja teritorijalna komponenta rata. Kroz nju se izražava suština opštenarodnog otpora vijetnamskog naroda agresoru i njegovim saveznicima.

*Organizacija trupnog sanitetskog zbrinjavanja.* U svim regularnim jedinicama FNO i većim teritorijalnim (mesnim i regionalnim) partizanskim odredima postoje odgovarajući stručni sanitetski organi. Svaka četa ima četnu ambulantu (u kojoj radi pomoćno sanitetsko osoblje). Ono se brine o sanitetskom zbrinjavanju jedinice u borbi i van nje; u borbi organizuje izvlačenje i nošenje ranjenika i pružanje prve pomoći.<sup>5</sup>

<sup>5</sup> „Svaki ranjenik“ — kaže dr Ki — „može računati na prvu pomoć u četnoj ambulanti najkasnije 30 minuta nakon ranjavanja; posle jednog časa njemu se ukazuje lekarska pomoć na nivou bataljona, a posle dva časa kompletna hirurška pomoć u pukovskoj ambulanti. Bolnice na frontu rešavaju sve slučajeve koji se ukažu, a samo izuzetno teške šalju u pozadinu — u glavnu bolnicu. Ako se akcija vodi na daljini do dva dana hoda od baze

Bataljon ima bataljonsku ambulantu u kojoj takode radi po-  
moćno sanitetsko osoblje koje ima više iskustava i bolju opremu.  
Ono se brine o ranjenicima koji su evakuisani iz četnih ambula-  
nata, pruža im pomoć i vodi računa o njihovom upućivanju na le-  
čenje u druge medicinske ustanove. Svaki samostalni bataljon ima  
lekara sa odgovarajućim pomoćnim osobljem. Način borbenih dej-  
stava i stalni pokreti zahtevaju da se bataljon što više osamostali u  
sanitetskom pogledu.

Puk razvija pukovsku ambulantu gde se o ranjenicima brine  
lekar (u najviše slučajeva to je hirurg). U pukovskim ambulantomama  
se obavlja trijaža ranjenika i bolesnika i svi oni koji bi mogli da  
ometaju brže pokrete jedinica upućuju se na dalje lečenje u terito-  
rijalne bolnice.

*Organizacija teritorijalnih sanitetskih ustanova.* O teritorijalnim  
sanitetskim ustanovama, njihovom snabdevanju, opremi i zaštiti  
brinu se komande jedinica (regularnih i teritorijalnih), organi na-  
rodne vlasti i masovne društveno-političke organizacije. Ove sani-  
tetske ustanove su različite veličine, što zavisi od uslova za rad,  
objekata u kojima su smeštene, broja i kvaliteta sanitetskog osoblja,  
sigurnosti i obezbeđenja teritorije na kojoj su razvijene.

Kao osnovne teritorijalno-sanitetske ustanove postoje poljske  
bolnice, koje su rasute po celoj teritoriji koju kontrolišu snage  
FNO. Pored poljskih bolnica postoje i pukovske (zonske) bolnice.  
To su teritorijalne bolnice koje rade na određenom području. U  
te bolnice se upućuju ranjenici iz regularnih jedinica, ali i ranje-  
nici iz partizanskih odreda, zatim žene, starci i deca koji su ranjeni,  
iscrpljeni ili povređeni. O zaštiti ovih bolnica, njihovom snabde-  
vanju i popuni brinu se, pored organa vlasti, i regularne jedinice —  
pukovi, pa otuda verovatno i ovaj naziv. Pukovske ambulante su  
pokretne, dok su bolnice stacionarne ustanove. Pukovske bolnice  
su smeštene u veće i bolje uređene zgrade, a snabdevene su odgo-  
varajućim medicinskim instrumentima.

Znatan deo složenih instrumenata za bolnice zaplenjen je od  
neprijatelja (pokretni uređaji za rendgensko snimanje, generatori  
za električnu struju, uređaji za laboratorije). Međutim, najveći deo  
instrumenata izrađuju sami pripadnici FNO u svojim radionicama,  
od kojih se neke nalaze u neposrednoj blizini bolnica. Tako, na pri-  
mer, klešta i druge jednostavnije hirurške instrumente izrađuju od  
ostataka raketa i delova napalm-bombi, dok se najlonsko vlakno  
upotrebljava za ušivanje rana, itd.

Rukovodstvo FNO posebnu pažnju poklanja zaštiti bolnica od  
napada američkih bombardera i helikopterskih desanata. Za zaštitu

---

u kojoj je smeštena bolnica, onda se teški slučajevi šalju tamo. Međutim,  
ako se akcija vodi na udaljenosti većoj od dva dana hoda, onda se na uda-  
ljenosti od najviše dva dana hoda osniva poljska bolnica. Takva bolnica  
može da rešava i ozbiljne hirurške slučajeve, a bolesnici mogu tu da ostanu  
i više nedelja ako je potrebno". Dr Ki je takode izjavio da ranjenici koji  
dođu u ruke sanitetskog osoblja bivaju izlečeni u 90% slučajeva. To je, sva-  
kako, impresivna cifra koja govori o stručnoj spremnosti lekara i ostalog  
medicinskog osoblja (V. Barčet: „Istina o ratu u Vijetnamu“, „Kultura“,  
Beograd, 1966. god.).



većih bolnica određuju se i posebne jedinice. Bolnice su organizovane i osoblje spremno za samozaštitu, jer je već ranije osposobljeno za vođenje borbe. Oko bolnica izrađuju se zakloni za zaštitu od vazdušnih napada i za vođenje borbe sa helikopterskim desantima. Ujedno se postavljaju razne vrste prepreka, dok se prilazi i skloništa za ranjenike dobro maskiraju. Pasivnim merama zaštite, naročito maskiranju, posvećuje se izuzetna pažnja. U tome umnogome pomaže i bujna vegetacija.

Okvako organizovane i zaštićene bolnice imaju povoljne uslove za rad. Zbog toga je lečenje u teritorijalnim bolnicama veoma efikasno. Na efikasnost teritorijalnog sanitetskog zbrinjavanja znatno utiče i relativno veliki broj nižeg medicinskog osoblja, jer svako selo, pa i ono u najzabačenijim rejonima, u džungli, ima svoju bolničarku.

Poznato je da, pored pomenutih bolnica, postoje centri za zdravstvenu zaštitu koji se, zajedno sa organizacijama i institucijama (Udruženje za odbranu majki i dece, Komitet za javno zdravstvo, itd.), kao i organima vlasti brinu za zdravstveno stanje naroda i zaštitu od masovnih napada neprijateljske avijacije.

*Osposobljavanje sanitetskih kadrova.* Rukovodstvo FNO, lokalni organi vlasti i društveno-političke organizacije poklanjaju posebnu pažnju osposobljavanju sanitetskih kadrova. Bolničarke su završile odgovarajuće kurseve koje organizuju omladinske i ženske organizacije. Medicinski tehničari koji rade u trupnim i teritorijalnim bolnicama školuju se u dvogodišnjim srednjim medicinskim školama koje se nalaze pri zonskim bolnicama. Težište nastave je na praktičnoj obuci, a nastavnici su hirurzi i drugi lekari koji rade u tim bolnicama. I pored toga što školovanje traje samo 2 godine, slušaoci dosta nauče jer se mnogo radi, tako reći danonoćno. Obezbeđeno je čak i više obrazovanje medicinskog kadra.

*Snabdevanje sanitetskim materijalom i lekovima* vrši se na nekoliko načina: izradom u sopstvenim laboratorijama, zaplenom od neprijatelja, ilegalnim putem iz okupiranih gradova, i korišćenjem širokih mogućnosti koje pruža narodno lekarstvo.

Glavnu brigu o snabdevanju lekovima vodi Centralno farmaceutsko odeljenje kojim rukovodi Odbor za zdravstvenu zaštitu FNO. Iako se u partizanskim bolnicama koriste penicilin i streptomycin, gotovo 70% medicinskih potreba Južnovijetnamci proizvode sopstvenim snagama. To je moguće zato što pažljivo proučavaju narodno lekarstvo i što farmaceuti koriste veliku i bogatu riznicu šumskih trava i lekova. Fitoncidi tamo nalaze punu primenu. Pojedini šumski plodovi služe za lečenje gangrene, povreda mišića i kostiju. Velike uspehe postigli su i u proizvodnji lekova od organizama životinjskog porekla. Te lekove razblažuju u vodi i drugim tekućinama i daju ih u obliku injekcija. Serum protiv ujeda zmije (kojih ima dosta i to veoma opasnih) proizvode sami u svojim farmaceutskim laboratorijama. Ovim veoma efikasnim lekom, u vidu tableta, raspolaze svaki borac FNO.

Sanitetske ustanove FNO raspolazu znatnim količinama različitih seruma i drugih lekova. To im omogućuje da se uspešno

bore protiv raznih epidemija, kao što su tifus, male boginje, kolera, itd.

Treba posebno podvući brigu koju rukovodstvo FNO i organi narodne vlasti posvećuju organizaciji i radu na planu zdravstvenog prosvjećivanja naroda. Na toj akciji angažuju se sve društveno-političke snage. Veliki broj sanitetskih kadrova i političkih aktivista radi na vaspitavanju i poučavanju naroda o osnovnim zahtevima higijene, o merama za borbu protiv zaraznih bolesti i drugih nedaća.

Iskustva iz organizacije sanitetskog zbrinjavanja snaga FNO i postignuti rezultati veoma su raznovrsni, vrlo poučni i posebno interesantni za zemlje koje mogu doći u položaj da brane svoju nezavisnost u uslovima opštenarodnog otpora agresoru.

## SNABDEVANJE I ZBRINJAVANJE U ORUŽANIM SNAGAMA SAD

Već ranije su istaknuti problemi i teškoće oružanih snaga SAD u redovnom snabdevanju njihovih jedinica na bojištu. Osnovni problem je u tome što se to snabdevanje zasniva gotovo isključivo na doturu iz SAD ili iz pojedinih baza na Pacifiku (skica 1), a lanac dotura je veoma složen (utovar u brodove, istovar, transport vazдушnim putem, itd.), jer su i odstojanja veoma velika. Oružane snage SAD mogu veoma malo da koriste lokalne izvore u J. Vijetnamu. Naprotiv, gotovo celokupno snabdevanje borbenim potrebama sajgonskih i ostalih intervencionističkih trupa leži na snabdevačkim organima SAD.

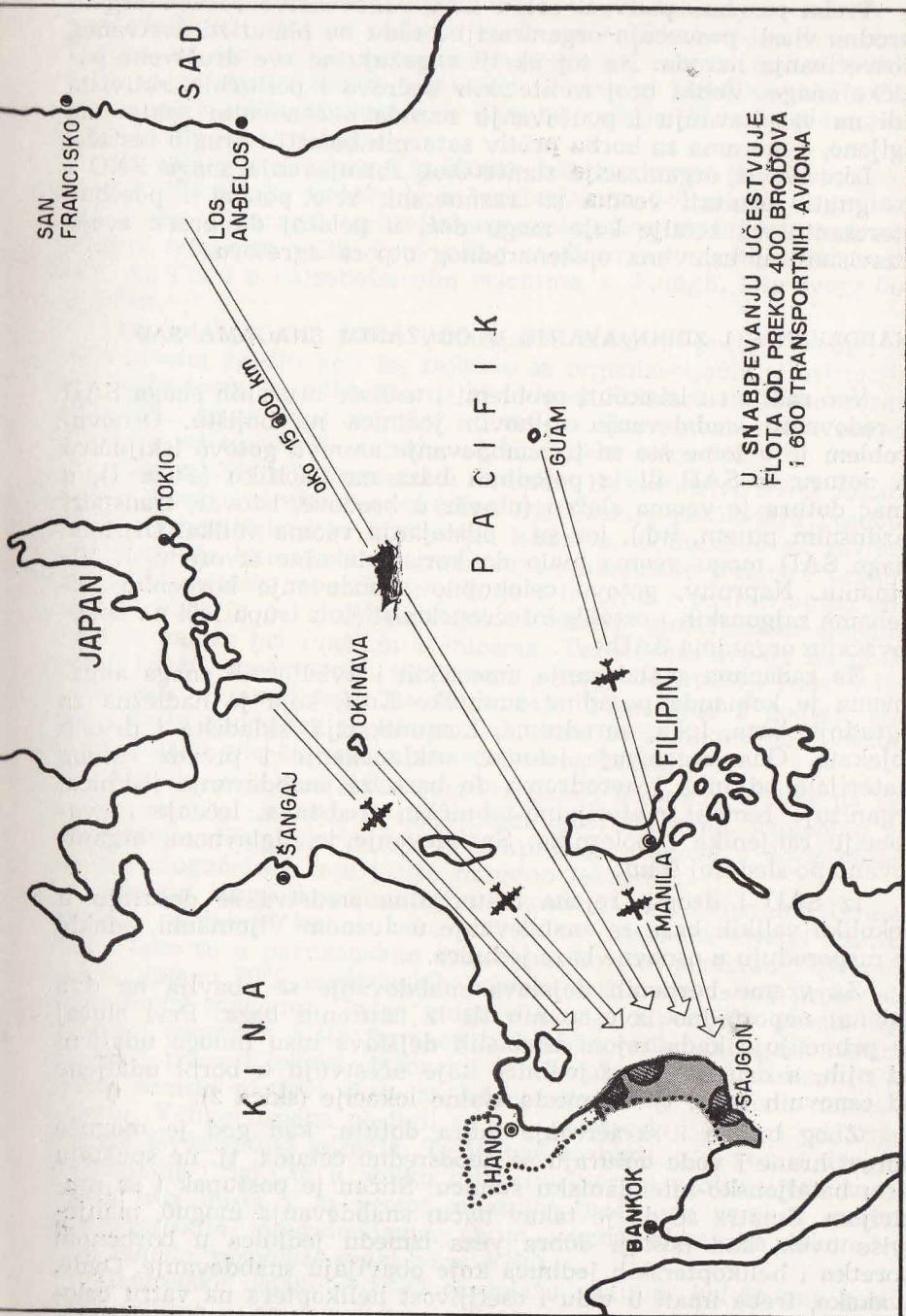
Na zadacima snabdevanja američkih i kvislinških snaga angažovana je komanda pozadine američke KoV, koja je nadležna za izgradnju baza, luka, aerodroma, komunikacija, skladišta i drugih objekata. Ona organizuje istovar, uskladištenje i prevoz ratnog materijala od luka i aerodroma do baza za snabdevanje jedinica, organizuje remont materijalno-tehničkih sredstava, lečenje i evakuaciju ranjenika i bolesnika. Snabdevanje je, uglavnom, organizovano po sledećoj šemi:

Iz SAD i drugih rejona materijalna sredstva se doturaju u nekoliko velikih baza za snabdevanje u Južnom Vijetnamu, odakle se raspoređuju u osnovne baze jedinica.

Za vreme borbenih dejstava snabdevanje se obavlja na dva načina: neposredno iz osnovnih ili iz isturenih baza. Prvi slučaj se primenjuje kada rejoni borbenih dejstava nisu mnogo udaljeni od njih, a drugi kad su jedinice koje učestvuju u borbi udaljene od osnovnih baza, tj. od mesta stalne lokacije (skica 2).

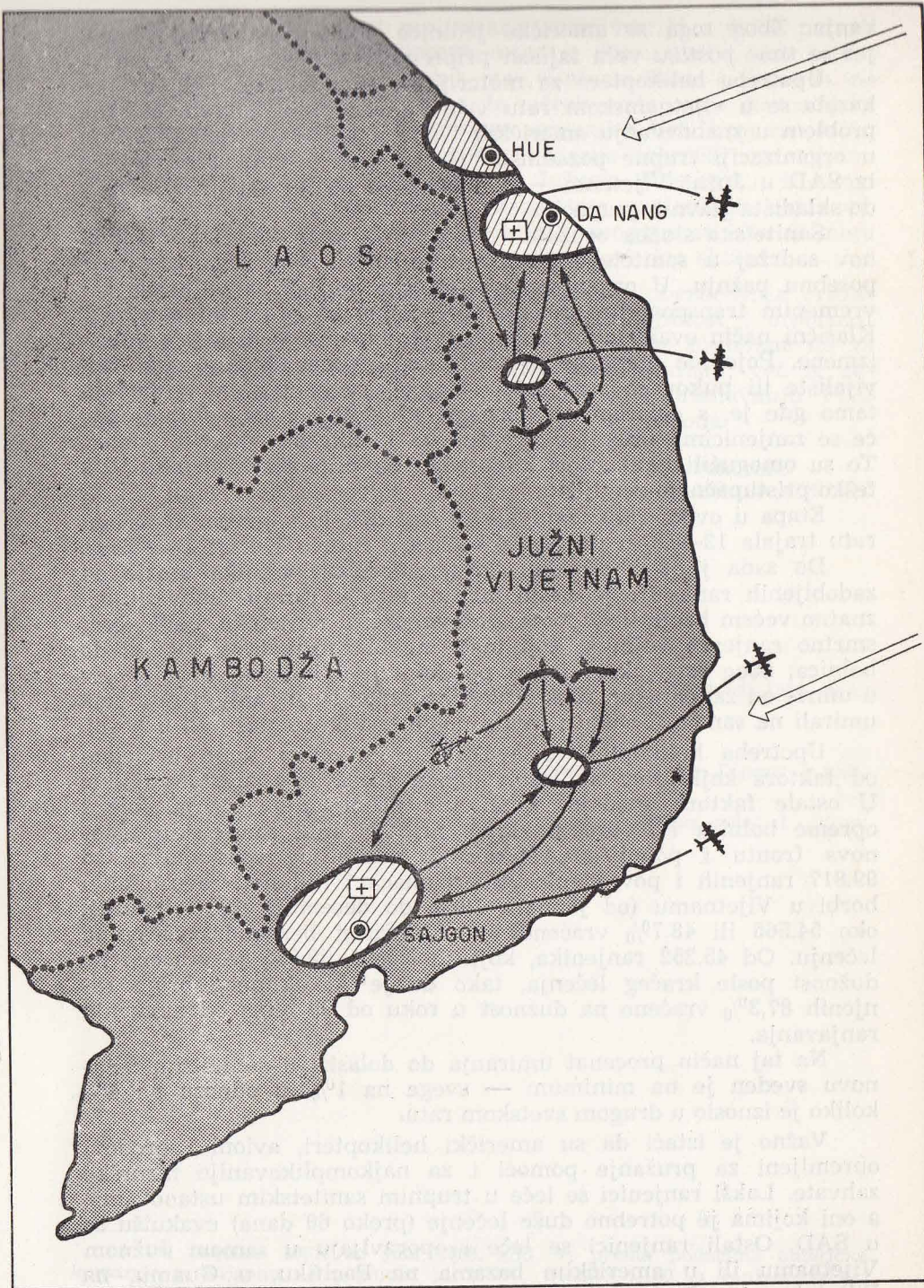
Zbog brzine i skraćivanja lanca dotura, kad god je moguće obroci hrane i vode doturaju se neposredno četama, tj. ne spuštaju se u bataljonsko-intendantsku stanicu. Sličan je postupak i sa municijom. Smatra se da je takav način snabdevanja moguć, manje-više uvek, kad postoji dobra veza između jedinica u borbenom poretku i helikopterskih jedinica koje obavljaju snabdevanje. Ovde, svakako, treba imati u vidu i osetljivost helikoptera na vatru oslobodilačkih snaga, što znatno otežava i umanjuje efekat snabde-





U SNABDEVANJU UČESTVUJE  
 FLOTA OD PREKO 400 BROĐOVA  
 I 600 TRANSPORTNIH AVIONA

Slk. 1



Sk. 2



vanja. Zbog toga se američke jedinice obično snabdevaju noću, jer se time postižu veća tajnost priprema i bezbednost helikoptera.

Upotreba helikoptera za materijalno snabdevanje jedinica pokazala se u vijetnamskom ratu vrlo efikasna i blagovremena. No, problem u snabdevanju američkih trupa u Južnom Vijetnamu nije u organizaciji trupne pozadinske službe, već u doturu materijala iz SAD u Južni Vijetnam — u baze koje su na ratištu i iz njih do skladišta glavnih grupacija.

Sanitetska služba oružanih snaga SAD je u ovom ratu dobila nov sadržaj u sanitetsko-taktičkom smislu i zbog toga zaslužuje posebnu pažnju. U organizaciji sanitetske službe, zahvaljujući savremenim transportnim sredstvima, postižu se sve bolji rezultati. Klasični način evakuacije ranjenika po etapama pretrpeo je velike izmene. Pojedine etape se preskaču (na primer, bataljonsko previjalište ili pukovska sanitetska stanica), pa se ranjenici upućuju tamo gde je, s obzirom na borbenu situaciju, najpogodnije i gde će se ranjenicima pružiti blagovremena i efikasna lekarska pomoć. To su omogućili helikopteri koji mogu da prihvate ranjenike i na teško pristupačnom zemljištu.

Etapu u ovom ratu traje 1—1,5 čas, dok je u prvom svetskom ratu trajala 12—18, u drugom 6—12, a u ratu u Koreji 2—4 časa.

Do sada je u Vijetnamu 2,3% američkih vojnika umrlo od zadobijenih rana, što je nešto manje nego u Koreji. Zahvaljujući znatno većem broju helikoptera za evakuaciju ranjenika, veliki broj smrtno ranjenih vojnika, koji inače ne bi preživeli, stižu živi do bolnica; zbog toga ako i umru po dolasku u bolnicu, ubrajaju se u umrle od zadobijenih rana. Takvi ranjenici su u ranijim ratovima umirali na samom bojištu i smatrano je kao da su poginuli u borbi.

Upotreba helikoptera u evakuaciji ranjenika samo je jedan od faktora koji utiču na visok stepen spasavanja života vojnika. U ostale faktore spadaju: kvalitetno poboljšanje lečenja, kao i opreme bolnica i hirurških ekipa, približavanje sanitetskih ustanova frontu i poboljšana efikasnost vazdušnog spasavanja. Od 99.817 ranjenih i povređenih Amerikanaca i njihovih saveznika u borbi u Vijetnamu (od januara 1965. do decembra 1967. godine), oko 54.565 ili 48,7% vraćeno je na dužnost bez zadržavanja na lečenju. Od 45.252 ranjenika, koji su lečeni, 38.545 je vraćeno na dužnost posle kraćeg lečenja, tako da je od ukupnog broja ranjenih 87,3% vraćeno na dužnost u roku od 90 dana od momenta ranjavanja.

Na taj način procenat umiranja do dolaska u sanitetsku ustanovu sveden je na minimum — svega na 1%, u odnosu na 4% koliko je iznosio u drugom svetskom ratu.

Važno je istaći da su američki helikopteri, avioni i brodovi opremljeni za pružanje pomoći i za najkomplikovanije hirurške zahvate. Lakši ranjenici se leče u trupnim sanitetskim ustanovama, a oni kojima je potrebno duže lečenje (preko 60 dana) evakuišu se u SAD. Ostali ranjenici se leče i oporavljaju u samom Južnom Vijetnamu ili u američkim bazama na Pacifiku, u Guamu, na Filipinima i u Japanu.

Efikasnost američkog sanitetskog zbrinjavanja i same pomoći ranjenicima u Južnom Vijetnamu mora se posmatrati i kroz intenzitet borbenih dejstava. Naime, na vijetnamskom ratištu se ne vode velike operacije u kojima bi učestvovala veće formacijske jedinice, pa zbog toga i nema mnogo ranjenih.<sup>6</sup> Veći broj ranjenika stavio bi, svakako, na težu probu moderno tehnički opremljenu sanitetsku službu američkih snaga u Južnom Vijetnamu. U ovom ratu je odnos broja ranjenika i kapaciteta sanitetskih ustanova, kao i njihove opreme, u korist sanitetskih mogućnosti, što se mora imati u vidu kad se cene rezultati i efikasnost ove službe.

Problemi, teškoće i složenost pozadinskog obezbeđenja oružanih snaga SAD i vitalnost, totalnost, organizovanost i otpornost ove iste delatnosti u jedinicama FNO još jedan su dokaz da za SAD nema vojničke pobede na vijetnamskom ratištu, već se rešenje mora tražiti u političkim pregovorima i priznavanju FNO kao stvarnog predstavnika južnovijetnamskog naroda.

Pukovnik  
Mihajlo VUČINIĆ

#### LITERATURA:

- V. G. Barčet: *Istina o ratu u Vijetnamu*, „Kultura“, Beograd, 1966. god.; *Majska ofanziva jedinica FNO*;
- R. Pik: *Tri nedelje sa Vijetkongom*, „Figaro“, Pariz;
- Članci o ratu u Vijetnamu iz američkog časopisa „Army Digest“ i italijanskog „Rinascimento“ za poslednje tri godine;
- Razni članci o vijetnamskom ratu iz časopisa „Vojno delo“ i „Vojni glasnik“, kao i listova „Borba“ i „Politika“.

---

<sup>6</sup> Od januara 1961. do jula 1968. god. — prema podacima američke komande u Sajgonu — poginulo je 26.290, nestalo 1.180, a ranjeno 86.906 američkih vojnika (Borba 2. VIII 1968. god.).